

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Історія української музичної культури

Освітній ступінь

Бакалавр

Курс

4

Спеціальність

034 Культурологія

Семестр

7, 8

Освітня програма

Музична культурологія

Статус

Обов'язкова

ECTS

10

Годин

300

Лекції

64

Семінари

64

Інд. заняття

15

Самостійна робота

157

Семестровий контроль

залік, екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Вишинський Віталій Володимирович, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&hl=uk&authuser=1
e-mail	nmauvysh@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Вивчення головних етапів розвитку української музики та її характерних особливостей, розуміння взаємодії музичного мистецтва і інших мистецтв різних художньо-історичних епох є принципово важливою складовою процесу професійного формування студентів-культурологів. Своєю чергою ґрунтовні знання історії української музичної культури, усвідомлення внеску вітчизняного музичного мистецтва у скарбницю світової музичної класики та сучасної музики є необхідною умовою успішної діяльності сучасних культурологів та мистецтвознавців. Метою та завданнями курсу є вивчення та усвідомлення студентами відомостей про витoki та розвиток вітчизняного музичного мистецтва з прадавніх часів до сьогодення у його тісному зв'язку із культурним, соціальним, політичним контекстом, знання етапів формування професійної композиторської школи, основних тенденцій, жанрів та напрямів розвитку української музики у її зв'язку із світовою музичною культурою. Навчальна дисципліна «Історія української музичної культури» невідривно зв'язана з іншими предметами як фундаментального (музикознавчого) циклу — гармонією, поліфонією, аналізом музичних творів, історією світової музичної культури тощо, так і з предметами соціально-гуманітарного циклу: філософією, естетикою, історією та

теорією культури, історією світової культури, історією української культури, релігієзнавством, архітектурою, живописом, театром, кінематографом.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: історичні періоди розвитку української музичної культури, основні складові творчого композиторського процесу, етапи життєвого та творчого шляху видатних вітчизняних композиторів минулого і сьогодення у контексті культури їхнього часу, визначні зразки творчості вітчизняних композиторів. Повинен вміти: здійснити аналіз музичного твору у контексті його культурного побутування, аналізувати твори з точки зору стильових зв'язків із творами західноєвропейської музичної культури, визначати на слух твори, використовувати набуті знання в своїй професійній діяльності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступні компетентності:

- Здатність оволодіти знаннями в області музичної культури та розуміти специфіку професійної діяльності культуролога, музичного культуролога.
- Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
- Здатність усвідомлювати методологічну специфіку аналізу різноманітних культурних феноменів, пов'язаних зі сферою музичного мистецтва, а також вміння аналізувати події та явища, культурні стереотипи свідомості і поведінки людей, актуальні для синтетичних моделей сучасного мистецького світу.
- Здатність досліджувати явища та процеси музичного мистецтва в соціокультурному контексті методом постановки та вирішення проблеми як у теоретичній, так і у практичній площині, а також формулювати сучасні засади функціонування та організації культурно-мистецьких процесів.
- Визначати базові моделі дослідження феноменів музичної культури на основі таких дефініцій музично-культурологічної системи, як «музичне мислення», «музичний світогляд», «музичний символ», «музична виразність», «музичний текст», «музична мова», «музичне пізнання».
- Здатність застосовувати в роботі засоби інформаційно-комунікативних технологій, зокрема інформаційно-пошукові форми роботи в мережі Інтернет, а також онлайн ресурсів з метою розширення навчальної мобільності та соціокультурної комунікації.
- Пояснювати культурні парадигми сучасного світу, визначати в них місце та роль музичного мистецтва.
- Пояснювати значення світових досягнень в сфері музичного мистецтва та інших мистецтв, виявляти їх культурну цінність та соціальну значимість, обґрунтовувати внесок у них видатних діячів культури.
- Вміти проявляти толерантність та повагу до іншої думки

Навчальна дисципліна «Історія української музичної культури» охоплює вивчення творчості вітчизняних композиторів від старовини до сучасності в хронологічному порядку, що виховує у студентів історичний підхід до явищ української музичної культури і розвиває у них логічне мислення. В цілому послідовність тем у програмі передбачає проведення порівняння художніх явищ, які розглядаються на суміжних заняттях, із з'ясуванням їх спільних та відмінних рис. На семінарських заняттях рекомендовані такі форми роботи: слухання музики з подальшою дискусією, аналізом твору або окремих засобів виразності, віднаходження прийомів втілення естетичних прагнень епохи, визначення особливостей музичного втілення культурних засад епохи. Контроль передбачає як перевірку знання теоретичного матеріалу, так і засвоєння музичних творів. Формами контролю є музична вікторина, семінари, музичне тестування, теоретичне опитування (як усне, так і письмово).

Для більш ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу, для поліпшення комунікації між викладачем та студентом (у тому числі онлайн-комунікації), створення кращих умов для підготовки студентом семінарських завдань застосовувалися окремі засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема створення на базі системи MOODLE тем лекційних та завдань семінарських занять, електронна пошта, ресурси Google meet та ZOOM.

Перелік тем

Змістовий модуль I. Українська музична культура від найдавніших часів до другої половини XVIII ст.

Тема 1. Витоки українського музичного мистецтва: найдавніші часи

Тема 2. Українська музична культура доби Середньовіччя: церковна музика

Семинар. Світська музична культура доби Середньовіччя

Тема 3. Українська музична культура XV – першої половини XVII століття: церковна музика

Семинар. Світська музична культура доби Ренесансу

Тема 4. Нові жанри українського фольклору (XVI – XVII століття)

Семинар. Українське бароко: історичні умови розвитку, європейські впливи, освітні осередки

Тема 5. Становлення багатоголосся: партесний концерт

Семинар. Культуротворча діяльність М. Дилецького

Тема 6. Становлення та розвиток кантової культури (XVI – XVIII століття).

Семинар. Шкільна драма з музикою

Змістовий модуль II. Українська музична культура другої половини XVIII ст. — першої третини XIX століття

Семинар. Українська музична культура у добу Просвітництва

Тема 7. Новий стиль духовної музики: Андрій Рачинський, Максим Березовський

Семинар. Максим Березовський — світський композитор: оперна і інструментальна спадщина

Тема 8. Духовні концерти Дмитра Бортнянського: музично-образний зміст, музична стилістика

Семинар. Світська музика Дмитра Бортнянського: опери, інструментальна музика, вокальна музика

Тема 9. Духовна музика Артемія Веделя

Семинар. Українські музиканти другої половини XVIII століття

Тема 10. Музична культура першої третини України XIX століття: романтична естетика, становлення національного стилю

Семинар. Дослідження фольклору у першій третині XIX століття.

Семинар. Музично-театральна культура: музика у творах І. Котляревського

Семинар. Романтичні тенденції у камерно-інструментальній музиці першої третини XIX століття

Змістовий модуль III. Становлення національного музичного стилю.

Тема 11. Музична культура середини – другої половини XIX століття.

Семинар. Музична творчість композиторів попередників Миколи Лисенка

Тема 12. Багатогранна постать Миколи Лисенка у музичній культурі другої половини XIX століття

Семинар. Оперна творчість Миколи Лисенка у контексті оперних шукань в європейській музиці другої половини XIX століття

Тема 13. Фортепіанна та камерно-вокальна творчість Миколи Лисенка як віддзеркалення естетики європейського музичного романтизму

Семинар. Культуротворча діяльність Кирила Стеценка та Якова Степового

Тема 14. Творчість Миколи Леонтовича як новий етап опанування народної музичної культури в професійній творчості

Змістовий модуль IV. Українська музична культура у першій половині XX століття.

Семинар. Українська музична культура у 1910-1930 рр.: історичний контекст, освіта, мистецьке життя, постаті

Тема 15. Українська камерна музика 20-тих років XX століття

Семинар. Нова українська симфонічна музика у 20-тих роках XX століття: Борис Лятошинський, Левко Ревуцький

Тема 16. Нова духовна музика і хорова творчість

Семинар. Пізньоромантичні тенденції в українській музиці: творчість С. Людкевича, В. Барвінського

Тема 17. Українська музична культура у 40-50-ті роки

Змістовий модуль V. Українська музична культура другої половини XX століття.

Семинар. Новий сплеск музичної активності у 60-ті роки: Київський авангард
Тема 18. Українська музика 70-х років: творчі експерименти Є. Станковича, музична естетика В. Сільвестрова
Семинар. Музично-культурної діяльності М. Скорика
Тема 18. Музично-експериментальна діяльність українських композиторів 80-х років.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, дискусія, презентація, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE (адреса: <https://vnv.co.ua>).

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Відвідування лекцій	10
3.	Підсумкова контрольна робота	20
4.	Залік, екзамен	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, майстер-класів, творчих зустрічей, гостьових лекцій тощо.